

SODBA KORDA ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

(Pritožba št. 25195/02)

SODBA

STRASBOURG

30. november 2006

Ta sodba bo postala dokončna pod pogoji iz drugega odstavka 44. člena Konvencije. Mogoče je, da bo na njej opravljena uredniška redakcija.

V zadevi Korda proti Republiki Sloveniji

je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

gospod J. **Hedigan**, *predsednik senata*,

gospod B.M. **Zupančič**,

gospod C. **Bîrsan**,

gospa A. **Gyulumyan**,

gospod E. **Myjer**,

gospod **David Thór Björgvinsson**,

gospa I. **Berro-Lefevre**, *sodniki*,

in gospod V. **Berger**, *sodni tajnik*,

po posvetovanju za zaprtimi vrati 9. novembra 2006

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 25195/02) proti Republiki Sloveniji, ki jo je pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 20. junija 2002 vložil slovenski državljani gospod Jerolim Korda (v nadaljevanju: pritožnik).

2. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnik je na podlagi prvega odstavka 6. člena Konvencije zatrjeval, da je bil postopek pred domačim sodiščem, v katerem je bil udeležen kot stranka, nepošten in predolg. Navajal je tudi pomanjkanje učinkovitega domačega pravnega sredstva v zvezi s predolгим trajanjem sodnega postopka (13. člen Konvencije).

4. Dne 20. septembra 2005 je Sodišče (tretja sekcija) odločilo, da o pritožbi glede dolgega trajanja postopka in glede pomanjkanja učinkovitih pravnih sredstev v

zvezi s tem obvesti Vlado. V skladu s tretjim odstavkom 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati odloči o dopustnosti pritožbe in o utemeljenosti zadeve.

DEJSTVA

5. Pritožnik je bil rojen leta 1935 in živi v Mariboru.

6. Dne 27. februarja 1988 je pritožnika, ki je bil obrtnik, najel Dom upokojencev Danice Vogrinec (v nadaljevanju: dom upokojencev), da bi prepleskal prostore doma.

7. Dne 20. februarja 1990 je pritožnik vložil tožbo proti domu upokojencev pri Temeljnem sodišču v Mariboru, Enoti v Mariboru in zahteval plačilo za opravljeno delo.

Dne 15. januarja 1991 je sodišče po štirih opravljenih obravnavah delno ugodilo pritožnikovemu zahtevku.

8. Dne 6. marca 1991 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Mariboru.

Dne 18. julija 1991 je sodišče ugodilo pritožnikovi pritožbi, razveljavilo sodbo sodišča prve stopnje in vrnilo zadevo sodišču prve stopnje v novo sojenje.

9. Dne 15. oktobra 1991 je sodišče po opravljeni obravnavi ponovno delno ugodilo pritožnikovemu zahtevku. Na predlog pritožnika je bila 13. decembra 1991 izdana dopolnilna sodba.

10. Pritožnik in dom upokojencev sta se pritožila proti obema sodbama na Višje sodišče v Mariboru.

Dne 4. maja 1993 je sodišče ugodilo pritožbama pritožnika in nasprotni stranke, razveljavilo sodbo sodišča prve stopnje in vrnilo zadevo sodišču prve stopnje v novo sojenje.

11. Do 28. junija 1994, ko je za Slovenijo začela veljati Konvencija, je sodišče prve stopnje opravilo dve obravnavi. Razpisana je bila še ena obravnava, ki pa je sodišče ni opravilo, ker se pritožnikov pooblaščenec ni zglasil na sodišče.

Dne 14. oktobra 1994 je sodišče opravilo obravnavo.

Obravnava, razpisana za 6. december 1994, je bila preklicana iz neznanega razloga.

Dne 1. januarja je zaradi reforme slovenskega sodnega sistema pristojnost v zadevi pridobilo Okrajno sodišče v Mariboru.

Dne 10. oktobra 1995 je pritožnik zahteval, da se določi datum glavne obravnave.

Dne 16. oktobra 1995 je pritožnik vložil nadzorstveno pritožbo proti predsedniku senata, a očitno brez uspeha.

Dne 17. oktobra 1995 se je sodišče izreklo za nepristojno in zadevo odstopilo Okrožnemu sodišču v Mariboru.

Dne 9. januarja 1996 je pritožnik vložil pripravljalno vlogo.

Očitno je, da je prišlo do spora o pristojnosti med Okrajnim sodiščem v Mariboru in Okrožnim sodiščem v Mariboru. V zvezi s tem je Višje sodišče v Mariboru 12. januarja 1996 odločilo, da je za obravnavanje zadeve pristojno Okrožno sodišče v Mariboru.

Dne 16. maja in 20. septembra 1996 je sodišče opravilo obravnavi.

Dne 6. in 11. novembra 1996 je pritožnik vložil pripravljalni vlogi.

Dne 22. novembra 1996 in 10. januarja 1997 je sodišče opravilo obravnavi. Sodba z 11. februarja 1997, s katero je bil pritožnikov zahtevk zavrjen, je bila pritožniku vročena 14. februarja 1997.

12. Dne 24. februarja 1997 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Mariboru in naslednji dan dopolnil svojo pritožbo. Pritožil se je tudi dom upokojencev.

Dne 4. junija 1998 je Višje sodišče v Mariboru ugodilo obema pritožbama, razveljavilo sodbo sodišča prve stopnje vrnilo zadevo sodišču prve stopnje v novo sojenje. Sklep je bil pritožniku vročen 27. junija 1998.

13. Dne 1. oktobra 1998 je Okrožno sodišče v Mariboru opravilo obravnavo.

Dne 10. novembra 1998 je pritožnik vložil pripravljeno vlogo.

Obravnava, razpisana za 19. november 1998, je bila preklicana iz neznanega razloga.

Dne 5. februarja, 25. marca, 6. maja in 26. avgusta 1999 je sodišče opravilo obravnave. Na zadnji obravnavi je sodišče ugodilo pritožnikovemu predlogu, da se določi sodni izvedenec gradbene stroke. Pritožnik je plačal zahtevani predjem za stroške izvedenskega dela 3. septembra 1999.

Dne 12. januarja 2000 je sodišče določilo sodnega izvedenca gradbene stroke, da bi ocenil vrednost pritožnikovega dela. Izvedensko mnenje je bilo predloženo 29. marca 2000.

Dne 16. februarja 2000 je pritožnik vložil predlog za pospešitev postopka.

Dne 12. maja, 7. septembra in 10. novembra 2000 je sodišče opravilo obravnave.

Na zadnji obravnavi je sodišče ustno razglasilo sodbo, s katero je delno ugodilo pritožnikovemu zahtevku. 20. novembra 2000 sta stranki v postopku obvestili sodišče, da se bosta po prejemu pisne sodbe pritožili.

Z dopisom s 5. marca 2001 je pritožnik zaprosil sodišče, naj ne izda pisne sodbe, ker bo skušal z domom upokojencev doseči izvensodno poravnavo. Dom upokojencev je 9. aprila 2001 obvestil sodišče, da teče med strankama postopek poravnavanja.

Dne 16. maja 2001 je pritožnik zahteval, naj sodišče izda pisno sodbo. Prepis sodbe je bil pritožniku vročen 28. maja 2001.

14. Dne 4. junija 2001 se je pritožnik pritožil. 19. julija 2001 je svojo pritožbo dopolnil.

Dne 8. aprila in 22. maja 2002 je pritožnik vložil predloga za pospešitev postopka.

Dne 30. maja 2002 je Višje sodišče v Mariboru delno ugodilo pritožbi in spremenilo sodbo v delu, ki se je nanašal na stroške postopka. Sklep je bil pritožniku vročen neugotovljenega dne po 5. juniju 2006 (pravilno: 2002).

Pritožnik se ni pritožil.

15. Dne 24. julija 2002 je pritožnik predlagal državnemu tožilstvu, naj v zadevi vloži zahtevo za varstvo zakonitosti. Predlog je bil zavrjen 4. septembra 2002.

16. Dne 20. januarja 2003 je pritožnik pri Okrožnem sodišču v Mariboru vložil predlog za obnovo postopka. 12. junija 2003 je bil predlog zavržen. Sklep je bil pritožniku vročen 18. junija 2003.

17. Dne 23. junija 2003 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Mariboru, ki je njegovo pritožbo zavrnilo 1. decembra 2003.

18. Dne 12. decembra 2004 je pritožnik predlagal, naj se mu dovoli revizija, kar je Okrožno sodišče v Mariboru 21. januarja 2004 zavrglo kot nedovoljeno.

19. Dne 27. januarja 2005 se je pritožnik zoper ta sklep pritožil na Višje sodišče v Mariboru.

Dne 16. decembra 2004 (pravilno: 2005) je sodišče zavrnilo pritožbo.

20. Dne 5. januarja 2005 je pritožnik vložil dopis, ki ga je sodišče štelo kot revizijo in je bila zadeva 18. aprila 2005 poslana Vrhovnemu sodišču.

Postopek še ni končan.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

21. Pritožnik se je pritožil zaradi nepoštenega sojenja in nerazumno dolgega trajanja postopka. Skliceval se je na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa: »Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... pravično in javno ter v razumnem roku odloča ... sodišče.«

22. Vsebinsko je pritožnik nadalje navajal, da pravna sredstva, ki so v Sloveniji na voljo glede nerazumno dolgih sodnih postopkov, niso učinkovita. 13. člen Konvencije določa:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. O postopku pred 20. januarjem 2003

1. Dopustnost

a) O poštenosti postopka

23. V skladu s 35. členom Konvencije sme Sodišče obravnavati zadeve šele po tem, ko je pritožnik izčrpal vsa notranja pravna sredstva.

24. Sodišče ugotavlja, da je pritožnik pri državnem tožilstvu vložil zahtevo za varstvo zakonitosti zoper sklep Višjega sodišča v Mariboru s 30. maja 2002.

Vendar pa to pravno sredstvo strankam v civilnih postopkih ni na voljo (gl. *Rodič proti Sloveniji*, št. 38528/02, odstavek 18, 27. aprila 2006). Sodišče nadalje ugotavlja, da pritožnik ni izpodbijal tega sklepa pred Ustavnim sodiščem (glej, na primer, *Tričković proti Sloveniji*, št. 39914/98, sklep Komisije s 27. maja 1998). Končno pa tudi pregled dejstev v zadevi ne odkriva obstoja posebnih okoliščin, ki bi po splošno priznanih pravilih mednarodnega prava pritožnika odvezovale od tega, da v obravnavanem postopku vloži pritožbo.

Iz tega izhaja, da pritožnik ni izčrpal domačih pravnih sredstev, kot to zahteva prvi odstavek 35. člena Konvencije in da je treba zato ta del njegove pritožbe v skladu s četrtem odstavkom 35. člena Konvencije zavreči.

b) O trajanju postopka

25. Vlada se je sklicevala na to, da niso bila izčrpana domača pravna sredstva.

26. Pritožnik je izpodbijal to navedbo in trdil, da domača pravna sredstva niso učinkovita.

27. Sodišče ugotavlja, da je obravnavana pritožba podobna zadevam *Belinger in Lukenda* (*Belinger proti Sloveniji* (odl.), št. 42320/98, 2. oktober 2001, in *Lukenda proti Sloveniji*, št. 23032/02, 6. oktober 2005). V teh zadevah je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki jih je pritožnik imel na voljo, niso bila učinkovita. Sodišče opozarja na ugotovitve v zadevi *Lukenda*, da predstavlja kršitev pravice do sojenja v razumnem roku sistemski problem, ki izhaja iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitega delovanja sodnega sistema.

28. Kar zadeva obravnavano zadevo, Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi moralo Sodišče to zadevo obravnavati drugače od uveljavljene sodne prakse.

29. Sodišče nadalje ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopustna iz katerih koli drugih razlogov. Zato je pritožbo razglasilo za dopustno.

2. Utemeljenost zadeve

a) Prvi odstavek 6. člena

30. Postopek v obravnavani zadevi se je začel pred 28. junijem 1994, torej pred dnem, ko je za Slovenijo začela veljati Konvencija. V zvezi s svojo pristojnostjo *ratione temporis* lahko sodišče upošteva samo čas, ki je pretekel od tega dne dalje, čeprav upošteva stanje postopka pred domačimi sodišči na ta dan (gl., na primer, *Belinger*, naveden zgoraj, in *Kudła proti Poljski* [GC], št. 30210/96, odstavek 123, ESČP 2000-XI). Iz tega izhaja, da se je obdobje, ki ga je treba upoštevati, začelo 28. junija 1994, na dan, ko je za Slovenijo začela veljati Konvencija. Preden je za Slovenijo začela veljati Konvencija, pa je postopek tekel več kot štiri leta in štiri mesece na štirih stopnjah.

31. Upoštevno obdobje se je končalo junija ali julija 2002, ko je bil pritožniku vročen sklep Višjega sodišča v Mariboru. Torej je trajalo približno osem let na dveh stopnjah sojenja. Zaradi vračanj zadeve sodišču prve stopnje so se odločitve sprejemale na štirih stopnjah.

32. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim *Frydlender proti Franciji* [GC], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

33. Po proučitvi vsega predloženega gradiva, ob upoštevanju stanja postopka v času, ko je za Slovenijo začela veljati Konvencija, in v skladu s sodno prakso

Sodišče ocenjuje, da je bilo trajanje postopka v obravnavani zadevi predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku.

Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

b) 13. člen

34. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen Konvencije zahteva, da se zagotovi učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatrjevano kršitev zahteve po sojenju v razumnem roku iz prvega odstavka 6. člena (gl. *Kudła proti Poljski* [GC], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predložila Vlada, zavrnilo v prejšnjih zadevah (gl. *Lukenda*, naveden zgoraj) in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

35. Zato Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnik mogel pridobiti odločbo, na podlagi katere bi lahko uveljavljal svojo pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

B) O postopku po 20. januarju 2003

1. Uporaba prvega odstavka 6. člena

36. Sodišče opozarja, da glede na sodno prakso organov Konvencije prvega odstavka 6. člena ni mogoče uporabiti za odločitev o obnovi postopka (gl. *Sablon proti Belgiji*, št. 36445/97, odstavek 87, 10. april 2001).

37. V obravnavanem primeru je pritožnik predlagal obnovo postopka 20. januarja 2003. Postopek še ni končan.

Iz tega izhaja, da pritožnikove pritožbe v smislu prvega odstavka 6. člena, v kolikor se nanašajo na postopek po 20. januarju 2003, *ratione materiae* niso združljive z določbami Konvencije v smislu tretjega odstavka 35. člena. Zato jih je treba v skladu s četrtnim odstavkom 35. člena zavreči.

2. Uporaba 13. člena

38. Sodišče ponovno opozarja, da 13. člen Konvencije od države zahteva, da zagotovi učinkovito pravno sredstvo za ugotavljanje iztožljivega--osnovanega zahtevka v smislu Konvencije (... to provide an effective legal remedy to deal with the substance of an „arguable complaint“ under the Convention) in da zagotovi ustrezno odškodnino (relief) (gl. *Sürmeli proti Nemčiji* [GC], št. 75529/01, odstavek 98, 8. junij 2006). Upošteva, da je pritožba o nepoštenem sojenju in nerazumno dolgem trajanju postopka očitno neutemeljena, Sodišče ugotavlja, da pritožnik ni imel osnovane trditve (arguable claim – lahko bi bilo tudi iztožljivega – osnovanega zahtevka ali terjatev, trditev, zahteva; v tej zvezi mi MORA biti osnovana, ne iztožljiva), da je bila kršena njegova pravica do učinkovitega pravnega sredstva v smislu 13. člena. Zato njegov zahtev ne razkriva, da bi

prišlo do kakršne koli kršitve te določbe.

Zato je njegova pritožba očitno neutemeljena in jo je treba v smislu tretjega in četrtega odstavka 35. člena Konvencije razglasiti kot nedopustno.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCije

39. 41. člen Konvencije določa:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Škoda

40. Pritožnik je zahteval 16.000 EUR (eurov) za nepremoženjsko škodo.

41. Vlada je zahtevku oporekala.

42. Sodišče ocenjuje, da je pritožnik gotovo utrpel nepremoženjsko škodo. Po prostem preudarku mu po tej postavki Sodišče prisoja 1.200 EUR (eurov).

B. Stroški

43. Pritožnik je zahteval tudi približno 610 EUR (eurov) za stroške postopka pred Sodiščem.

44. Vlada se o tem zahtevku ni izjasnila.

45. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki.

46. Sodišče ocenjuje, da so pritožniku, ki ga sicer ni zastopal odvetnik, mu je pa ta pomagal v delu postopka, v postopku gotovo nastali določeni stroški. Nadalje Sodišče ocenjuje, da je pritožnikov zahtev po tej postavki dovolj specifičen in utemeljen. Zato Sodišče v obravnavani zadevi ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril ocenjuje, da je pritožniku razumno prisoditi celotni zahtevani znesek.

C. Zamudne obresti

47. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaš*a, da je pritožba v delu, ki se nanaša na postopek pred 20. januarjem 2003, po prvem odstavku 6. člena in po 13. členu Konvencije dopustna; v preostalem delu je pritožba nedopustna;

2. *razsoj*a, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije;

3. *razsoja*, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;

4. *razsoja*

a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 1.200 EUR (tisoč dvesto eurov) za nepremoženjsko škodo in 610 EUR (šeststo deset eurov) za stroške postopka, zvišano za morebitni davek;

b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedene zneske linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;

5. *zavrne* v preostalem delu pritožnikov zahtevke po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 30. novembra 2006 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Vincent Berger John Hedigan
sodni tajnik predsednik senata